

## RAADSINFORMATIEDOCUMENT / TOEZEGGINGEN RAAD

|                           |                                                                                            |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Raadsnummer</b>        | : 349-192                                                                                  |
| <b>Onderwerp</b>          | : Toezegging(en) raad over Financiële gevolgen terugbetalen 1,7 miljoen euro aan het Rijk. |
| <b>Portefeuillehouder</b> | : Ton van Nieuwkerk                                                                        |
| <b>Contact via</b>        | : Afdeling Financiën                                                                       |
| <b>Datum</b>              | : 12 januari 2026                                                                          |

---

### Kennisnemen van

De financiële gevolgen van de terugbetaling van circa € 1,7 miljoen aan het Rijk in het kader van de SPUK Oekraïne en de consequenties daarvan voor de liquiditeitspositie en de leningenportefeuille van de gemeente Waterland.

### Inleiding

Tijdens de raadsvergadering van 4 december 2025 heeft het college uw raad geïnformeerd over het verzoek van het ministerie van Asiel en Migratie om circa € 1,7 miljoen aan rijksmiddelen terug te betalen in het kader van de SPUK Oekraïne. Daarbij is toegezegd (toezegging 330) om uw raad nader te informeren over de financiële gevolgen hiervan voor de gemeente, inclusief de mogelijke consequenties voor bestaande leningen en de liquiditeitspositie.

Van belang is om hierbij te benadrukken dat het hier gaat om een voorschotbeschikking. Inherent aan voorschotten is dat deze worden verstrekt op basis van voorlopige inzichten en aannames. Als later bijvoorbeeld door gewijzigde regelgeving, gewijzigde interpretaties of accountantsadviezen blijkt dat (een deel van) deze middelen niet rechtmatig is toegekend, dan moeten deze middelen worden terugbetaald.

Dit is een gebruikelijk en onvermijdelijk mechanisme binnen dit type rijksregelingen. Ook in dit dossier heeft het ministerie erkend dat de oorspronkelijke toekenning, met de kennis van nu, niet had mogen plaatsvinden en is deze via een wijzigingsbeschikking gecorrigeerd.

De gemeente Waterland heeft de terugbetaling in december 2025 uitgevoerd.

### Samenvatting

Om de terugbetaling van circa € 1,7 miljoen in de juiste context te plaatsen, is het van belang om het totaalbeeld van de ontvangen rijksmiddelen en de gemaakte kosten over de jaren 2022 tot en met 2024 te bezien.

De terugbetaling betreft geen overschrijding van de uitgaven, maar een correctie op een eerder onjuist toegekend voorschot. In totaal heeft de gemeente over deze periode meer middelen ontvangen dan uitgegeven voor de opvang van Oekraïense ontheemden.

Onderstaand overzicht geeft dit totaalbeeld weer:

#### Inkomsten vanuit het Rijk (SPUK)

| Jaar   | Bedrag       |
|--------|--------------|
| 2022   | € 6.937.656  |
| 2023   | € 7.297.893  |
| 2024   | € 7.351.381  |
| Totaal | € 21.586.930 |

#### Uitgave Oekraïne gelden

| Jaar   | Bedrag       |
|--------|--------------|
| 2022   | € 5.590.377  |
| 2023   | € 7.425.469  |
| 2024   | € 3.196.381  |
| Totaal | € 16.212.227 |

#### Saldo

| Omschrijving                         | Bedrag        |
|--------------------------------------|---------------|
| Totaal hogere ontvangst dan uitgaven | € 5.374.703   |
| Waarvan nu terugbetaald              | - € 1.749.673 |
|                                      |               |
| Resterend saldo                      | € 3.625.030   |

Uit het totaaloverzicht blijkt dat de gemeente Waterland over de jaren 2022 tot en met 2024 per saldo ruim voldoende rijksmiddelen heeft ontvangen om de kosten van de opvang van Oekraïense ontheemden te dekken.

De terugbetaling van circa € 1,7 miljoen betekent daarmee niet dat deze middelen nodig waren voor de uitvoering. De gemeente heeft deze middelen per saldo niet nodig gehad om de gemaakte kosten te kunnen dekken.

De terugbetaling betreft uitsluitend een correctie op de wijze en het moment van financieren (voorschotverlening) en niet op de inhoudelijke uitvoering of de dekking van de kosten.

#### Lening portefeuille en liquiditeitspositie

De terugbetaling van circa € 1,7 miljoen aan het Rijk heeft geen gevolgen voor de bestaande leningenportefeuille en leidt niet tot het aantrekken van een nieuwe lening.

De gemeente Waterland kent historisch een situatie waarin de liquiditeitspositie kwetsbaar was en regelmatig moest worden ondersteund door het aantrekken van (kortlopende) leningen. Dit leidde tot een versnipperde leningenportefeuille, onvoorspelbare kasstromen en structurele druk op de financiële sturing.

In 2024 en 2025 is daarom bewust ingezet op een fundamentele verbetering van het financieel beheer, met als kernpunten:

- Herstructurering van de leningenportefeuille
- Het creëren van vaste en voorspelbare aflossingsmomenten
- Realistischer begroten
- Strakker kasstroom- en liquiditeitsbeheer

Deze omslag was noodzakelijk om de gemeente structureel financieel wendbaarder en weerbaarder te maken. In dat licht is het relevant om te constateren dat een terugbetaling van € 1,7 miljoen in 2024 feitelijk niet denkbaar zou zijn geweest zonder het aantrekken van aanvullende financiering. Dat dit in 2025 wél mogelijk is gebleken, zonder nieuwe lening, benadrukt dat de ingezette koers daadwerkelijk effect heeft gehad.

De terugbetaling kon worden opgevangen binnen de bestaande liquiditeitspositie. Het aantrekken van een nieuwe lening was niet noodzakelijk. Wij waren ook niet van plan om de € 1,7 miljoen te gebruiken voor extra aflossing op bestaande leningen.

De huidige langlopende leningen kunnen niet boetevrij vervroegd worden afgelost. Vervroegde extra aflossing zou leiden tot boeterente aan de BNG Bank en is daarmee financieel ongunstig. Bovendien zijn de huidige rentepercentages gunstig in vergelijking met de huidige marktrente. Het aanhouden van de bestaande lening structuur is daarmee financieel rationeel en stabiel.

#### Huidige lenigportefeuille

| Omschrijving             | Hoofdsom     | Restant      |
|--------------------------|--------------|--------------|
| Grote langlopende lening | € 24.000.000 | € 23.100.000 |
| Projectleningen (divers) | € 13.000.000 | € 9.800.000  |
| Totaal                   | € 37.000.000 | € 32.900.000 |

| Omschrijving                   | Bedrag      |
|--------------------------------|-------------|
| Kortlopende lening Hoogkamplan | € 1.400.000 |

Het college hecht eraan te benadrukken dat voorschotbeschikkingen per definitie een kwetsbaar karakter hebben. Zij zijn bedoeld om in crisissituaties snel uitvoering mogelijk te maken, maar worden altijd achteraf definitief vastgesteld. Dat betekent dat zowel gemeenten als het Rijk het risico lopen dat achteraf correcties moeten plaatsvinden.

In dit geval heeft het ministerie erkend dat de oorspronkelijke toekenning onjuist is geweest en is deze gecorrigeerd, wat onvermijdelijk heeft geleid tot terugbetaling.

De terugbetaling van circa € 1,7 miljoen:

- Is het gevolg van het karakter van een voorschotregeling en latere correctie door het Rijk
- Heeft geen gevolgen voor bestaande leningen
- Leidt niet tot het aantrekken van nieuwe leningen
- Heeft geen structurele negatieve impact op de liquiditeitspositie van de gemeente

Hiermee beschouwen wij toezegging 330 als afgedaan.

Met vriendelijke groet,  
Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM  
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele  
burgemeester